

Asia: VN/18255/2021

Julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevan lainsäädännön uudistamista koskeva työryhmämietintö

Ehdotusta koskevat yleiset huomiot

Voitte tähän lausua yleisesti ehdotettujen säännösten sisällöstä.

Hovioikeus kannattaa ehdotusta ja ehdotuksen sivulle 23 kirjattuja tavoitteita pidetään yleisesti ottaen kannatettavina. Ehdotus parantaa oikeusturvan toteutumista. Hovioikeus pitää tarkoituksenmukaisena, että tavoitteiden toteuttamisen kannalta tarpeelliset säännökset tulevat kootuksi.

Ehdotuksen vaikutukset

Voitte tähän lausua yleisesti ehdotettujen säännösten vaikutuksista, niiden merkittävydestä ja mahdollisista haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Erityisesti teitä pyydetään lausumaan niistä mahdollisista vaikutuksista, joita ei ole esityksessä otettu huomioon.

Ehdotus sisältää useita uusia korvauserusteita valtion korvausvastuulle. Tämän johdosta on odotettavissa, että korvauskanteiden määrä saattaa nousta huomattavastikin. Näin ollen mietinnössä arvioitu henkilöstövaikutus tuomioistuinten työn näkökulmasta vaikuttaa alimitoitettulta.

Vahingonkorvauslain muutosehdotukset

Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne vahingonkorvauslakiin ehdotetuista muutoksista.

Esitetyt säännökset ovat yleisesti ottaen kannatettavia jäljempänä ilmenevin varauksin.

Julkisyhteisön julkisen vallan käytöllä aiheuttaman vahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 2 §:n 1 momentti)

Ei lausuttavaa.

Muun yhteisön julkisen vallan käytöllä aiheuttaman vahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 2 §:n 2 momentti)

Ei lausuttavaa.

Muutoksenhakua koskevan vaatimuksen lieventäminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 4 §)

Ei lausuttavaa.

Kannekiellon kumoaminen (voimassa olevan lain 3 luvun 5 §)

Mikäli ehdotus hyväksytään, on vaara, että niin sanottujen toivottomien kanteiden määrä tulee lisääntymään ja siitä aiheutuu tuomioistuimille lisätyötä, jonka määrä voi tosiasiallisesti muodostua mietinnössä ennakoitua suuremmaksi muun ohessa siitä syystä, että tällaisia kanteita ei välttämättä voida suoraan hylätä selvästi perusteettomana. Lisäksi hovioikeus on kiinnittänyt huomiota siihen, onko säännöksen aukollisuus asianmukainen peruste sen poistamiseksi kokonaan.

Viranomaisen virheellisestä informaatiosta aiheutuneen puhtaan varallisuusvahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 3 §)

Hovioikeus kannattaa ehdotusta seuraavin varauksin. Neuvontavelvollisuus on edelleen pystyttävä toteuttamaan ilman liiallista huolta mahdollisen virheen seuraamuksista.

Automatisoidut neuvontajärjestelmät ovat yleistyneet ja osittain jo korvanneet puhelin- ja käyntiasiakaspalvelun. Tähän nähden hovioikeus ei pidä kestäväenä sitä sivulle 162 kirjattua ajatusta, että automatisoidusta neuvontajärjestelmästä saadun tiedon oikeellisuuteen tulisi jo lähtökohtaisesti suhtautua varovaisuudella ja että valtion korvausvastuuta voitaisiin sillä perusteella rajoittaa.

Perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien loukkauksen hyvittäminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 7 §)

Pykälässä tarkoitettuja kanteita on jo nykyisellään käsiteltävänä tuomioistuimissa. Tästä syystä säännöksen lisääminen kansalliseen lainsäädäntöön selkeyttää oikeustilaa.

Vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:ää ja 7 luvun 1 §:ää koskevat muutosehdotukset.

Ei lausuttavaa.

Laki vapaudenmenetyksistä ja muista pakkotoimista suoritettavista korvauksista

Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne ehdotetusta laista.

Säännösten kokoaminen yhteen lakiin on kannatettavaa.

Ehdotuksen valmistelussa on syytä tarkastella, tulisiko pakkotoimen käsite määritellä lain tasolla, esimerkiksi siten kuin sivulla 176 ensimmäisen kappaleen toisessa virkkeessä on lausuttu.

Voitte tähän kirjoittaa pykäläkohtaiset huomionne.

5 §

Hovioikeus asettaa harkittavaksi, onko vapaudenmenetyksen 12 tunnin keston aikaraja liian tiukka ja aiheuttaako se esitutkinnalle liiallisia rajoitteita. Aikarajan asettaminen valtion vahingonkorvausvelvollisuuden uhalla aiheuttanee käytännössä painetta noudattaa aikarajaa. Aikaraja saattaisi aiheuttaa käytännön ongelmia erityisesti rajat ylittävissä tapauksissa sekä sidosryhmäyhteistyötä edellyttävissä tilanteissa.

Ehdotuksen vaikutukset esitutkintaviranomaisten henkilöstöresurssien riittävyyteen tulee selvittää ja tarvittaessa lisätä resursseja.

6 §

Hovioikeus kiinnittää huomiota siihen, että viittaus 5 §:n 1 momentin 2 kohtaan on harhaanjohtava, koska mainittu 2 kohta koskee vapaudenmenetystä. Mikäli viittaus tarkoittaa tilannetta, jossa rikos on luettu epäillyn syyksi, mutta on ilmeistä, että syyksilukemisen perusteella omaisuutta ei olisi voinut asettaa vakuustakavarikkoon ollenkaan tai ainakaan määrättyyn määrään, tämä on ilmaistava toisella tavalla.

12 §

Oikeudenkäyntien turvaamiseksi rikoksesta epäillyn noutaminen pääkäsitteeseen on ajoittain välttämätöntä myös tilanteissa, joissa rikoksesta epäilty ei varsinaisesti välttele oikeudenkäyntiä vaan suhtautuu siihen vain välinpitämättömästi. Ehdotuksen valmistelun yhteydessä onkin vielä syytä ottaa harkittavaksi, onko törkeän huolimattomuuden edellytys liian korkea arvioitaessa oikeudenkäyntiin noudetun vastaajan oikeutta korvaukseen.

13 § 3 ja 4 momentti

Pykälän 3 momentin teksti asettaa sietokynnyksen matalammaksi kuin säännöskohtaisissa perusteluissa annetaan ymmärtää. Hovioikeuden mielestä lain sanamuoto ei ole yhdenmukainen sen perustelujen kanssa, koska perusteluissa korvauksen suorittaminen on korkean sietokynnyksen takana, kun taas ehdotetun lainkohdan mukaan riittävää on, että korvauksen suorittamista voidaan pitää kohtuullisena.

Luettavuuden ja ymmärrettävyyden kannalta ehdotetaan harkittavaksi, tulisiko 3 ja 4 momentin järjestystä vaihtaa, koska 4 momentti on yleinen ja 3 momentti koskee viitatus 10 pykälän mukaisia erikoistilanteita.

16 §

Ehdotettu sanamuoto jättää avoimeksi, milloin oikeus korvaukseen on syntynyt ja hakijan voidaan katsoa olevan tästä oikeudesta tietoinen.

Laki pakkokeinolain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

Ei lausuttavaa.

Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

Ei lausuttavaa.

Laki poliisilain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne ehdotetusta laista.

Ei lausuttavaa.

Voitte tähän kirjoittaa pykäläkohtaiset huomionne.

Ei lausuttavaa.

Laki rajavartiolain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

Ei lausuttavaa.

Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

Ei lausuttavaa.

Laki Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

Ei lausuttavaa.

Savela Antti
Itä-Suomen hovioikeus

Aalto Teija
Itä-Suomen hovioikeus - Lausunnon ovat laatineet hovioikeudenneuvokset
Tuulikki Räsänen ja Harri Tuhkanen, asessori Tyyni Laiho sekä hovioikeuden
esittelijä Elina Laukkanen.